

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง การทำความดี

ครูผู้สอน

ครูวรพรรณ ศรีอรุณ

ครูจิติรัตน์ ดิษฐวงศ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑.

บอกความหมายที่เกี่ยวกับหลักธรรมการทำความดีได้

๒.

วิเคราะห์หลักธรรมการทำความดีได้

๓.

ตระหนัก และเห็นความสำคัญของหลักธรรมการทำความดี

หนุ่มจราจรใจบุญ
ทุกเช้าขับรถ
ให้อาหารสุนัขจรจัด
ตามข้างทาง
หวังให้มันได้อิ่มท้อง

จราจรใจเมตตา ทุก ๆ เช้าผู้คนย่านถนนพุทธบูชา และถนนพระราม ๒ จะเห็น
ภาพที่ชินตากับตำรวจผู้ใจบุญต่อสัตว์โลก ตระเวนให้อาหารสุนัขจรจัดตามข้างทาง

“เด็กแบบนี้ที่สังคมต้องการเจอเงิน ๔ หมื่นส่งคืนเจ้าของ...”

“ไม่ใช่เงินของเรา ต้องส่งคืนให้เจ้าของ” หนูน้อยยม.๑ เก็บกระเป๋าสตางค์ได้
แล้วขึ้นโรงพักมอบให้ตำรวจ หนูนั่งสินค้าปลื้มควัก ๒,๐๐๐ ตอบแทนความดี
พ่อเผยแม้เป็นรปภ.สอนลูกไม่ให้เอาของใคร

??

กิจกรรมข่าว

ชวนคิด

จากภาพข่าวคนให้อาหารสุนัข
เป็นคนดีหรือไม่ เพราะอะไร

??

เป็นคนดี
เพราะมีจิตใจเมตตา

จากภาพข่าวคนเจอกระเป๋าสเงิน
ส่งคืนเจ้าของเป็นคนดีหรือไม่
เพราะอะไร

??

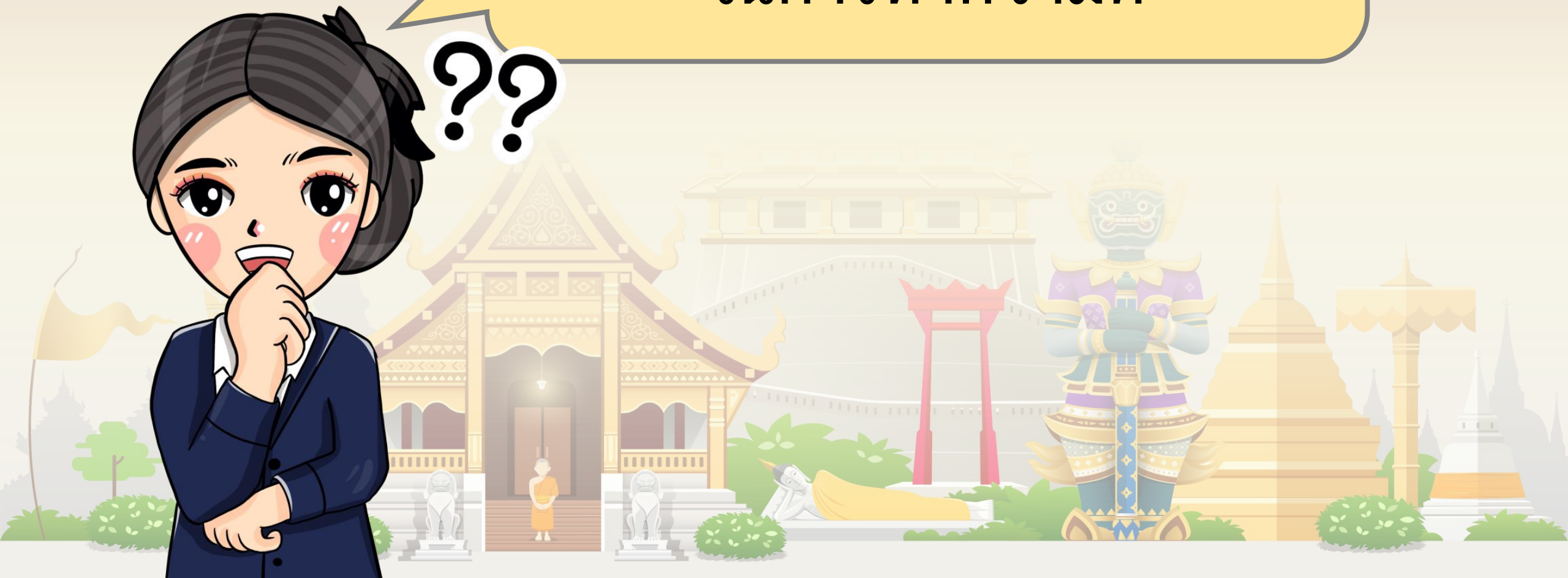

เป็นคนดี เพราะมีความ
ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น

นักเรียนใช้หลักกรรมใด
ในการทำความดี

??

ใช้หลักกรรมเบญจศีลในการ
ละเว้นจากการทำความชั่ว

โอวาท ๓ หมายถึง หลักคำสอน
ที่สำคัญของพระพุทธเจ้าที่ควรนำไปปฏิบัติ
คือ การไม่ทำความชั่ว การทำความดี
การทำจิตให้ผ่องใสบริสุทธิ์

การทำสมาธิ

การทำความดี คือ การทำสิ่งที่
ก่อให้เกิดความสุข ความเจริญ
เช่น ไม่ประพฤติชั่วทางกาย
วาจา ใจ

“การทำความดี

เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าประทานไว้ให้
พุทธศาสนิกชนได้นำไปเป็นแนวทางในการ
ปฏิบัติ โดยมีหลักธรรม ดังนี้ **เบญจธรรม**

สุจริต ๓ พรหมวิหาร ๔ และมงคล ๓๘

ในเรื่อง ความเคารพ ความถ่อมตน

การทำความดีให้พร้อม”

หลักธรรม “การทำความดี”

เบญจธรรม

สุจริต ๓

พรหมวิหาร ๔

มงคล ๓๘

เบญจธรรม

“ข้อปฏิบัติ ๕ ประการ
ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งดีงาม”

๑. เมตตากรรม
คือ ความรักความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

๒. สัมมาอาชีวะ

คือ การประกอบอาชีพสุจริต

๓. กามสังวร

คือ การยั้งคิดในคู่ครองของตน

๔. สัจจะ

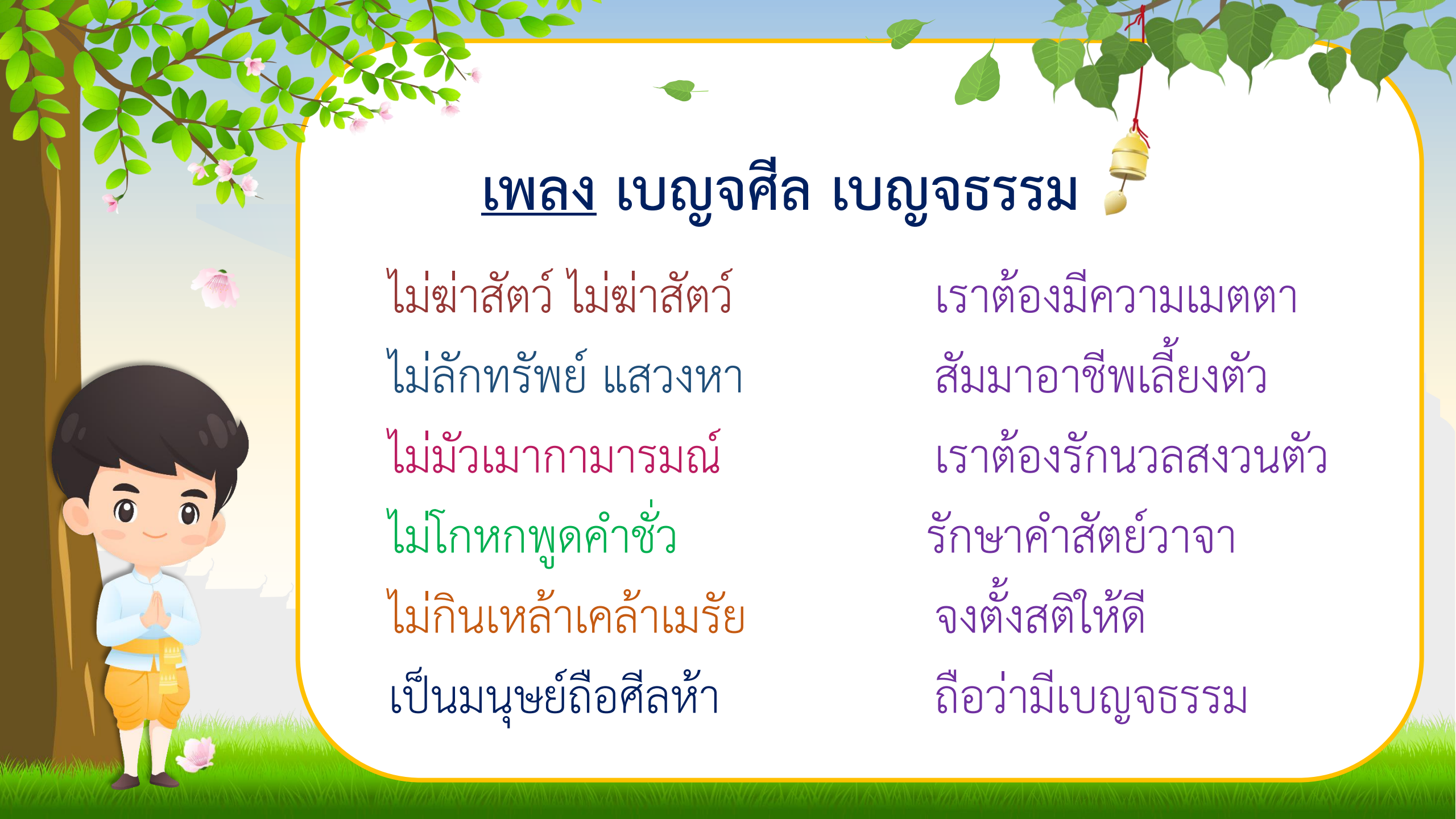
คือ การพูดความจริง และพูดต่อสิ่งมีประโยชน์

๕. สติสัมปชัญญะ

คือ ความระลึกได้และความรู้ตัว ไม่ประมาทในทุก ๆ ด้าน

เพลง เบญจศีล เบญจธรรม

ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์
ไม่ลักทรัพย์ แสวงหา
ไม่มัวเมากามารมณ์
ไม่โกหกพูดคำชั่ว
ไม่กินเหล้าเมาเมรัย
เป็นมนุษย์ถือศีลห้า

เราต้องมีความเมตตา
สัมาอาชีวะเลี้ยงตัว
เราต้องรักษาวาสงวนตัว
รักษาคำสัตย์วาจา
จงตั้งสติให้ดี
ถือว่ามีเบญจธรรม

สัจจรีต ๓

“การประพฤติชอบ ทางกาย
ทางวาจา ทางใจ”

๑. กายสิทธิ์

คือ การประพฤติชอบทางกาย

มีความ
เมตตากรุณา

ไม่ลักขโมย
สิ่งของผู้อื่น

ไม่ประพฤติ
ผิดในกาม

ที่มาของภาพ

<https://www.facebook.com/Thammacamp/posts/๓๖๗๒๑๐๓๒๒๘๗๔๑๘/>

<https://www.pinterest.com/pin/๗๘๐๓๘๔๔๑๖๘๒๔๘๓๒๗๖/>

<https://akibatan.com/๒๐๑๘/๐๖/๓๑-percent-of-japanese-women-admit-to-cheating-on-lover-six-percent-say-they-got-caught/>

๒. วชิรจิต

คือ การประพฤติชอบทางวาจา

พูดแต่
ไพเราะ
ความจริง

พูดคำ
ไพเราะ
สุภาพ

พูดในสิ่งที่มี
ประโยชน์

๓. มโนสัจธรรม

คือ การประพฤติชอบทางใจ

พอใจในสิ่ง
ที่ตนเองมี
อยู่

ไม่คิดร้าย
ต่อผู้อื่น

เห็นชอบ
ตามทำนอง
คลองธรรม

พรหมวิหาร ๔

“คุณธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติ
เป็นผู้ประเสริฐ ๔ ประการ”

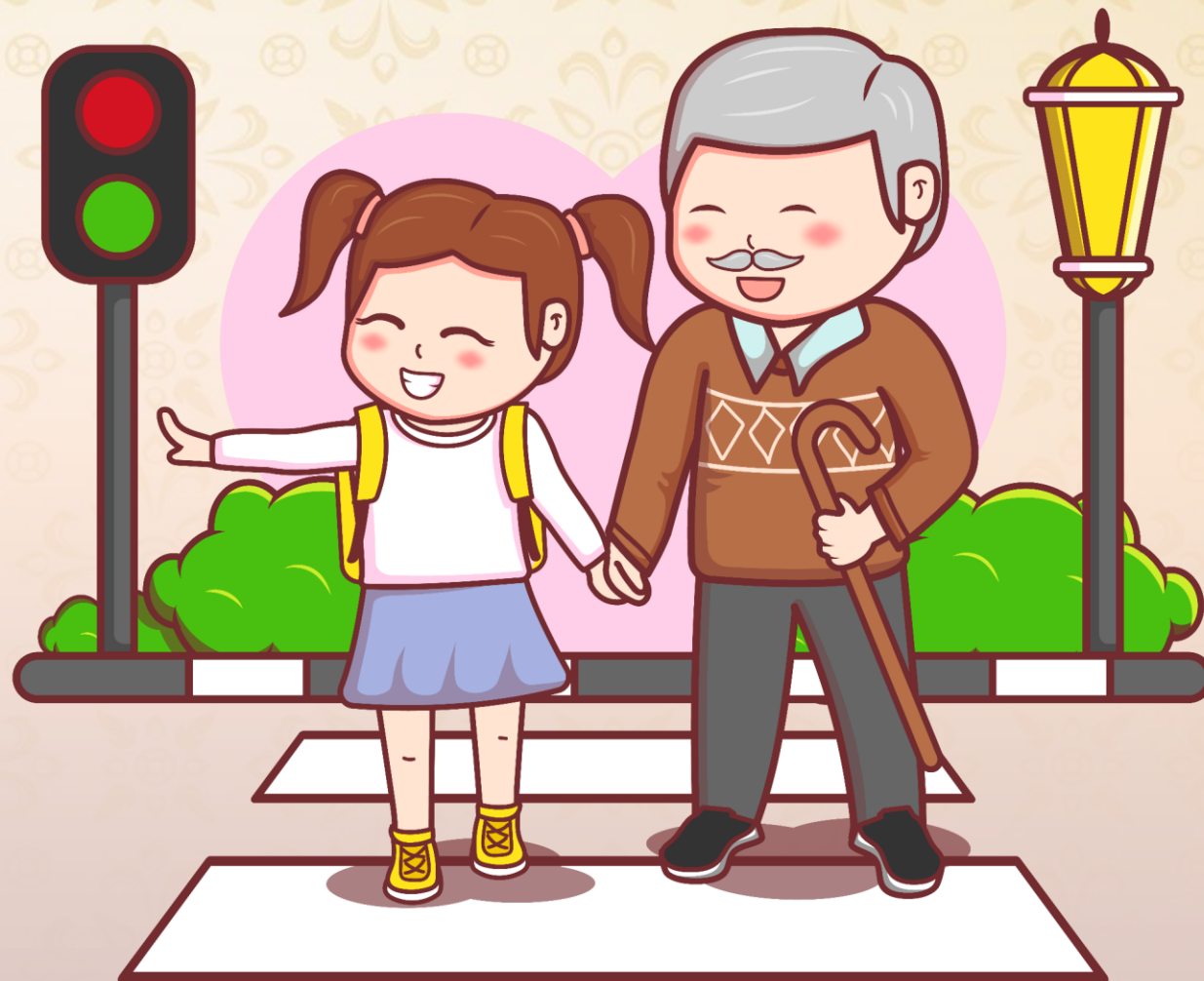
๑. เมตตา

ปรารถนาให้มีความสุข

๒. กรุณา

ปรารถนาให้พ้นทุกข์

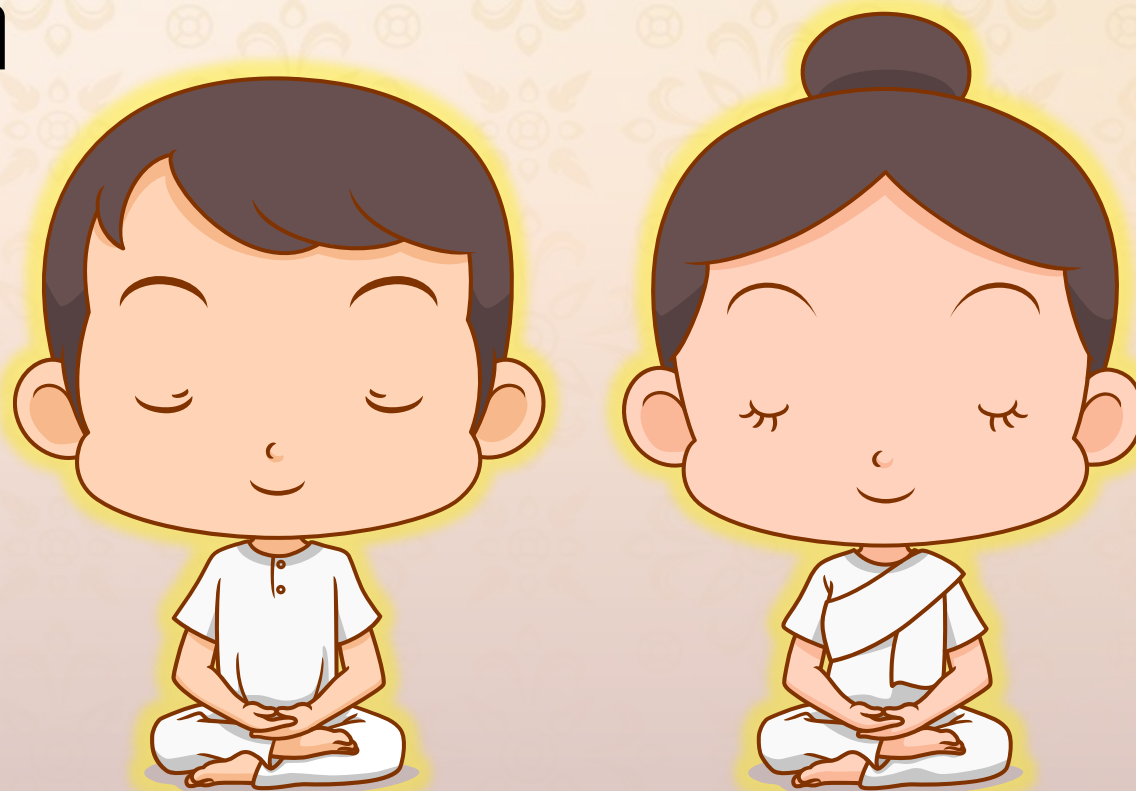
๓. มุทิตา

ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

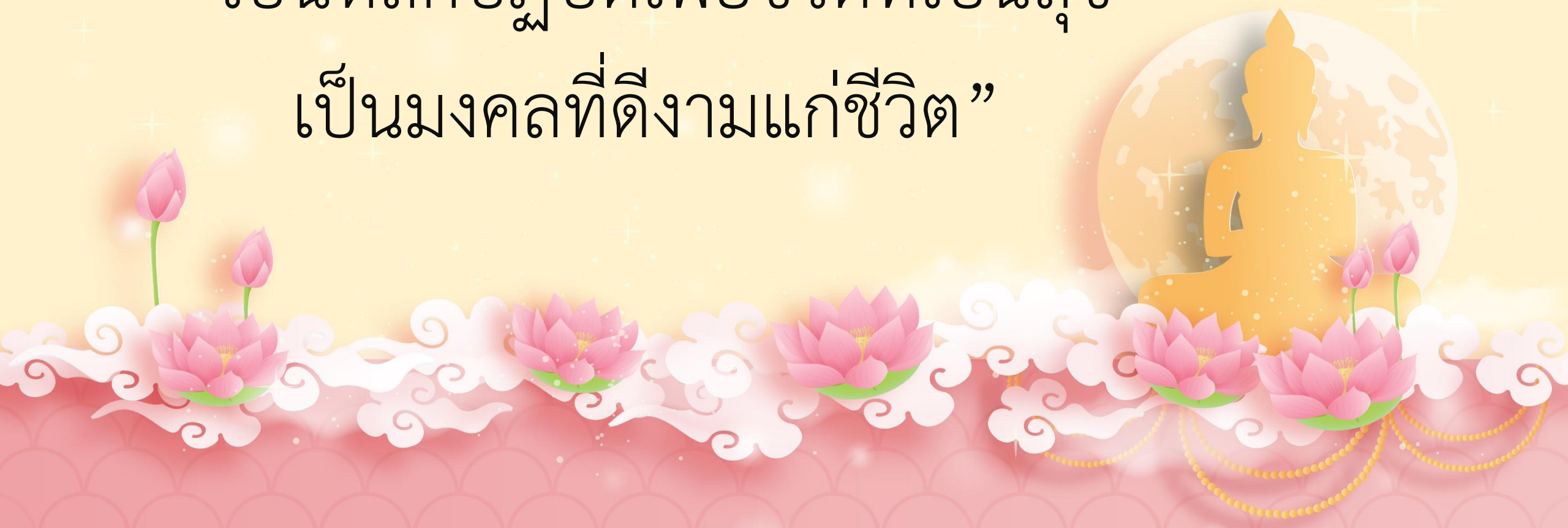
๔. อุเบกขา

การรู้จักวางใจเป็นกลาง

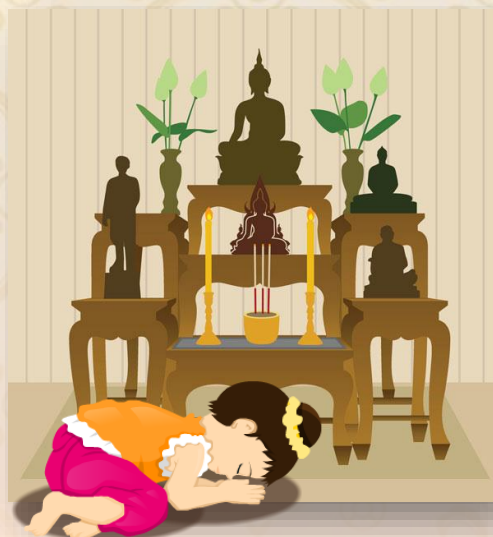

มงคล ๓๘

“เป็นหลักปฏิบัติเพื่อชีวิตที่เป็นสุข
เป็นมงคลที่ดั่งามแก่ชีวิต”

๑. ความเคารพ

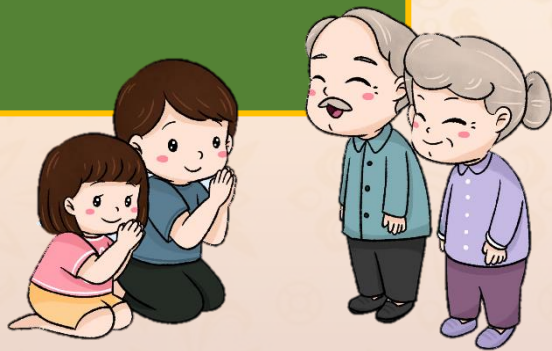
การแสดงความเคารพต่อวัตถุ

การแสดงความเคารพ
นับถือในบุคคล

๒. ความถ่อมตน

การแสดงความอ่อนน้อม
ถ่อมตน

การมีกิริยาที่นุ่มนวล
อ่อนหวาน

การมีจิตใจ
ที่อ่อนโยน

๓. การทำความดีให้พร้อมใจกัน

การทำความดี

การทำความดี
ในชีวิตปัจจุบัน

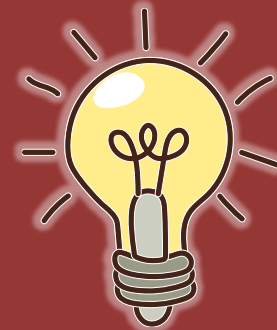
การทำความดี
ในอดีตชาติ

กิจกรรม ร่วมด้วยช่วยตอบ

ให้นักเรียนอ่าน
ความหมาย ว่าข้อใดคือ
ความหมายที่ถูกต้อง
จากนั้นใส่เครื่องหมายถูก
และกากบาท

ข้อ ๑

การทำความดี คือ การทำสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุข ความเจริญ

ข้อ ๒

เมตตากรุณา คือ การสำรวมในกาม

ข้อ ๓

สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบสัมมาอาชีพ

ข้อ ๔

สุจริต ๓ คือ ความประพฤติชอบด้วยทางกาย ทางวาจา และทางใจ

ข้อ ๕

มโนสุจริต คือ ความประพฤติชอบทางกายทั้งหมด

ข้อ ๖

อุเบกขา คือ มีความเมตตาต่อผู้อื่น

ข้อ ๗

มุทิตา คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

ข้อ ๘

มงคล ๓๘ เป็นหลักปฏิบัติเพื่อชีวิตที่เป็นสุข เป็นมงคลที่ดีงามแก่ชีวิต

ข้อ ๑

การทำความดี คือ การทำสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุข ความเจริญ

ข้อ ๒

เมตตากรรณ คือ การสำรวมในกาม

ข้อ ๓

สัมมาอาชีวะ คือ การประกอบสัมมาอาชีพ

ข้อ ๔

สุจริต ๓ คือ ความประพฤติชอบด้วยทางกาย ทางวาจา และทางใจ

ข้อ ๕

มโนสุจริต คือ ความประพฤติชอบทางกายทั้งหมด

ข้อ ๖

อุเบกขา คือ มีความเมตตาต่อผู้อื่น

ข้อ ๗

มุทิตา คือ ยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี

ข้อ ๘

มงคล ๓๘ เป็นหลักปฏิบัติเพื่อชีวิตที่เป็นสุข เป็นมงคลที่ดีงามแก่ชีวิต

๕ ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง การทำความดี
๒. นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้และระบุ
หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์แล้ว
วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงานที่ ๓
เรื่อง การทำความดี

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนแต่ละคนทำใบงานที่ ๓
เรื่อง การทำความดี
๒. ครูให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้
และระบุหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์
แล้ววิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น
๓. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยใบงานที่ ๓
เรื่อง การทำความดี

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การทำความดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้
และระบุหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์แล้ว
วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น (แต่ละข้อเลือกตอบได้มากกว่า ๑ หลักธรรม)

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การทำความดี

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การทำความดี

๑

ระหว่างเดินทางกลับบ้าน แทนคุณเห็นกระเป๋าเงินตกอยู่ข้างทาง จึงหยิบมาเพื่อเปิดดู และพบว่าเงินอยู่ในกระเป๋าจำนวน ๕,๐๐๐ บาท แทนคุณอยากได้เงินจำนวนนั้นเพื่อนำไปซื้อของเล่น แต่เมื่อคิดดูแล้วว่าเจ้าของเงินคงจะเดือดร้อนที่ทำเงินหาย ก็เกิดความสงสาร จึงได้นำเงินไปให้ตำรวจเพื่อคืนให้แก่เจ้าของต่อไป

๑) แทนคุณนำหลักธรรมใดมาใช้

.....

.....

๒) การกระทำของแทนคุณก่อให้เกิดผลอย่างไร

.....

.....

ใบงานที่ ๓ เรื่อง การทำความดี

๒

หลังเลิกเรียนเทียนหอมเดินกลับบ้าน ระหว่างทางได้พบคุณยายตาบอดกำลังจะข้ามถนน เทียนหอมจึงพาข้ามไป ก่อนจะข้ามเทียนหอมจะมองขวามองซ้าย เมื่อเห็นว่าไม่มีรถจึงข้าม คุณยายกล่าวขอบคุณเทียนหอมที่เป็นเด็กดี ช่วยพาคุณยายข้ามถนน เมื่อต้องแยกเข้าบ้าน เทียนหอมยกมือไหว้คุณยายพร้อมกล่าวว่า “สวัสดีค่ะ”

๑) เทียนหอมนำหลักธรรมใดมาใช้

.....

.....

๒) การกระทำของเทียนหอมก่อให้เกิดผลอย่างไร

.....

.....

เฉลยใบงานที่ ๓ เรื่อง การทำความดี

๑

ระหว่างเดินทางกลับบ้าน แทนคุณเห็นกระเป๋าสตางค์อยู่ข้างทาง จึงหยิบมาเพื่อเปิดดู และพบว่าเงินอยู่ในกระเป๋าสตางค์จำนวน ๕,๐๐๐ บาท แทนคุณอยากได้เงินจำนวนนั้นเพื่อนำไปซื้อของเล่น แต่เมื่อคิดดูแล้วว่าเจ้าของเงินคงจะเดือดร้อนที่ทำเงินหาย ก็เกิดความสงสาร จึงได้นำเงินไปให้ตำรวจเพื่อคืนให้แก่เจ้าของต่อไป

๑) แทนคุณนำหลักธรรมใดมาใช้

.....
เบญจศีล ทugend ๓ เบญจธรรม สัจจิต ๓
.....

๒) การกระทำของแทนคุณก่อให้เกิดผลอย่างไร

.....
ทำให้ไม่คิดทำความชั่ว มีความประพฤติชอบ ทางกาย ใจ ที่ดี และมีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
.....

.....
ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต
.....

เฉลยใบงานที่ ๓ เรื่อง การทำความดี

6

๒ หลังเลิกเรียนเทียนหอมเดินกลับบ้าน ระหว่างทางได้พบคุณยายตาบอดกำลังจะข้ามถนน เทียนหอมจึงพาข้ามไป ก่อนจะข้ามเทียนหอมจะมองความองซ้าย เมื่อเห็นว่าไม่มีรถจึงข้าม คุณยายกล่าวขอบใจเทียนหอมที่เป็นเด็กดี ช่วยพาคุณยายข้ามถนน เมื่อต้องแยกเข้าบ้าน เทียนหอมยกมือไหว้คุณยายพร้อมกล่าวคำว่า “สวัสดีค่ะ”

๑) เทียนหอมนำหลักธรรมใดมาใช้

สุจริต ๓ เบญจธรรม พรหมวิหาร ๔ มงคล ๓๘ : ความเคารพ

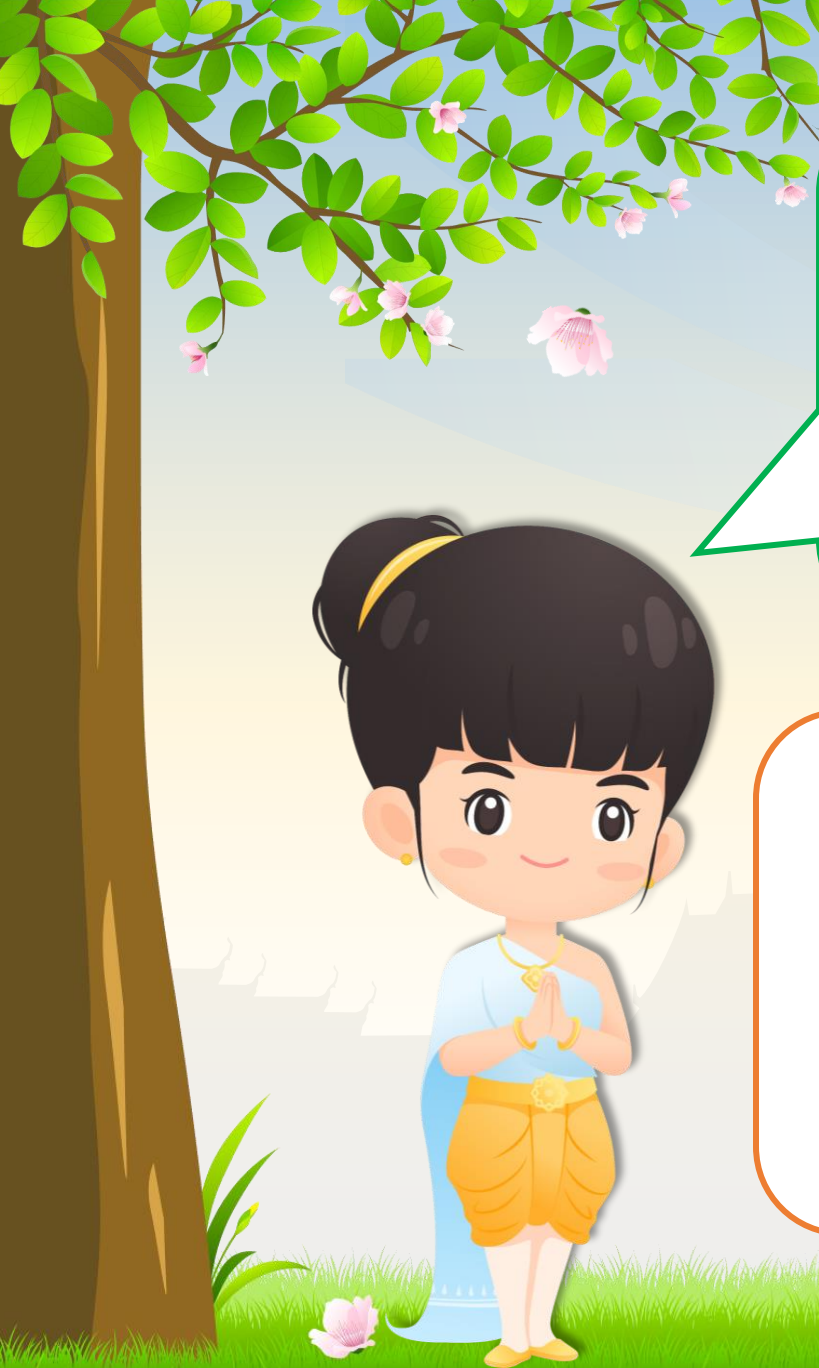
๒) การกระทำของเทียนหอมก่อให้เกิดผลอย่างไร

ส่งผลให้เทียนหอมเป็นผู้ประพาสติชอบทางกาย วาจา ใจ ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า

และประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

สรุปบทเรียน

“การได้ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติที่ดีงาม
มีความประพจน์ที่ดีทั้งทางกาย วาจา ใจ
เมื่อปฏิบัติแล้วจะไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน
สังคมเกิดความสงบเรียบร้อย ”

“ส่วนคนที่มีพรหมวิหาร ๔ ย่อมเป็น
ที่รักใคร่ของผู้พบเห็น สามารถดำรงชีวิต
ได้อย่างสงบสุข”

“ต้องมีความกตัญญูเพื่อประสบความสำเร็จ
ในชีวิต เป็นคนมีสัมมาคารวะจะประสบ
ความสำเร็จในการทำงานร่วมกับผู้อื่น”

“มีการรู้จักถ่อมตนต่อผู้อื่น และหมั่นทำ
ความดีอย่างสม่ำเสมอโดยไม่ต้องรอ จะทำให้
พบความสุขความเจริญ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม
ได้อย่างมีความสุข”

??

คำถามปิดท้าย

นักเรียนจะนำหลักการทำมาดี
ไปดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร

??

ไม่พูดโกหก พูดจาไพเราะ
มีความกตัญญูต่อพ่อแม่ หมั่นทำบุญ
รักษาศีลและสวดมนต์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

การทำจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์

